

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ | 01 NİSAN
2024

Ekonomide Son Gelişmeler

25 MART | 29 MART

- 3 DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ
- 6 EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ
- 7 İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ
- 10 İŞGÜCÜ MALİYETİ İSTATİSTİKLERİ
- 12 SOSYAL KORUMA İSTATİSTİKLERİ
- 14 FAİZ ORANLARI
- 15 DÜNYA MUTLULUK RAPORU

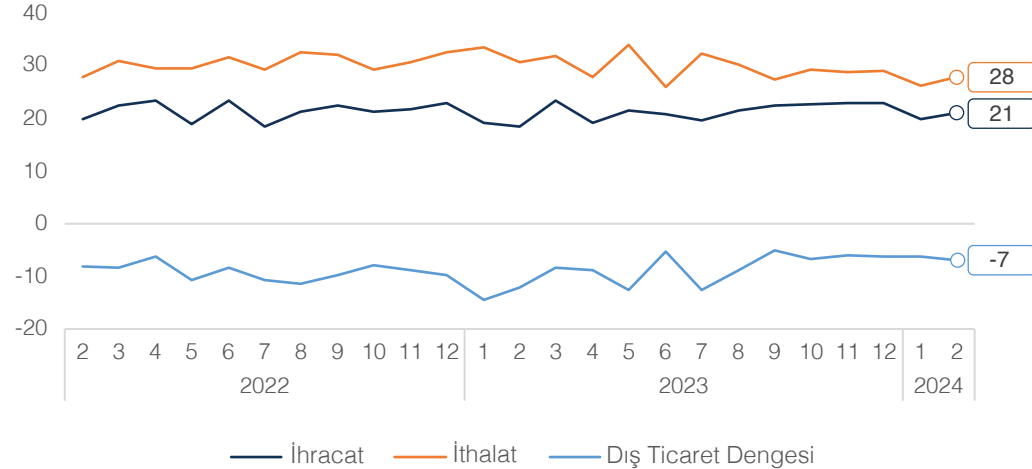
Dış Ticaret İstatistikleri

“Şubat Ayında İhracatta %13,6 Artış, İthalatta %9,2 Azalış”

Dış ticaret verilerine göre şubat ayında ihracat, bir önceki yılın aynı ayına göre %13,6 artarak 21 milyar 82 milyon dolar; ithalat %9,2 azalarak 27 milyar 853 milyon dolar oldu. Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat şubat ayında %12,3 artarak 19 milyar 589 milyon dolara, ithalat ise %5,2 artarak 20 milyar 989 milyon dolara yükseldi.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı şubat ayında 1 milyar 400 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi %8,5 artarak 40 milyar 578 milyon dolar kaydedildi. Enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı ocak ayında %99,6 iken şubat ayında %93,3'e geriledi.

Dış Ticaret Şubat Ayı (Milyar \$)

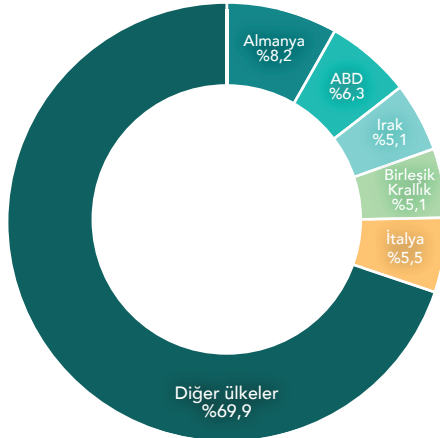
Dış Ticaret İstatistikleri

“İhracatta Almanya, İthalatta Rusya İlk Sırada Yer Aldı”

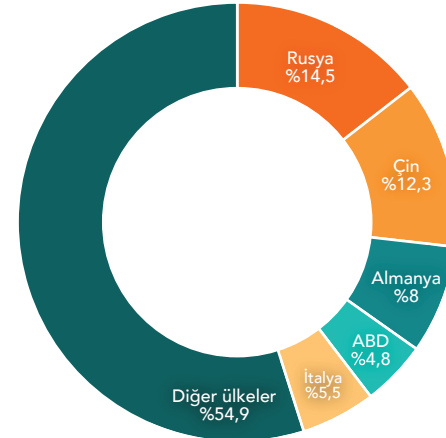
Şubat ayında en çok ihracat gerçekleştirilen ülke 1 milyar 722 milyon dolar ile Almanya oldu. Bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 332 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 158 milyon dolar ile İtalya, 1 milyar 73 milyon dolar ile Irak, 1 milyar 66 milyon dolar ile Birleşik Krallık takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %30,1'ini oluşturdu.

İthalatta ilk sırayı 4 milyar 27 milyon dolar ile Rusya aldı. Bu ülkeyi sırasıyla; 3 milyar 434 milyon dolar ile Çin, 2 milyar 218 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 543 milyon dolar ile İtalya, 1 milyar 337 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %45,1'ini oluşturdu.

Ülkelere Göre İhracat, Şubat 2024

Ülkelere Göre İthalat, Şubat 2024

Dış Ticaret İstatistikleri

“Dış Ticaret Açığında %40,7 Azalış”

Şubat ayında dış ticaret açığı %40,7 azalarak 7 milyar 57 milyon dolara geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2023 yılı şubat ayında %58,8 iken 2024 yılı şubat ayında %73,2'ye yükseldi.

Ekonomik faaliyetlere göre ihracata bakıldığında, imalat sanayinin payı %94, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı %4,2, madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün payı %1,4 oldu. Geniş ekonomik gruplar sınıflandırmasına göre ithalatta; ara mallarının payı %68,8, sermaye mallarının payı %15,8 ve tüketim mallarının payı %15,3 olarak gerçekleşti.

Sektörlere Göre Dış Ticaret, Şubat 2024 (Milyon ABD \$)

Sektörler	Şubat			Ocak-Şubat		
	2023		2024	2023		2024
	Değer	Pay(%)	Değer	Değişim(%)	Değer	Değişim(%)
ISIC Rev.4						
Toplam	18.559	100,0	21.082	13,6	37.871	8,5
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	673	3,6	877	30,4	1.486	25,7
Madencilik ve taş ocakçılığı	272	1,5	296	8,7	586	3,1
İmalat	17.528	94,4	19.813	13	35.602	7,9
Diğer	86	0,5	95	10,7	197	0,7
BEC						
Toplam	30.689	100,0	27.853	-9,2	64.290	-16
Sermaye (yatırım) malları	3.545	11,6	4.392	23,9	7.229	11,6
Ara (ham madde) mallar	23.715	77,3	19.176	-19,1	50.687	-24,4
Tüketim malları	3.391	11,1	4.271	25,9	6.301	20,2
Diğerleri	37	0,1	14	-63,2	72	-22

Ekonomik Güven Endeksi

“Ekonomik Güven Yükseldi”

Ekonomik güven endeksi mart ayında %1 oranında artarak 100 değerini aldı. Alt endekslerin geçen aya göre değişimleri incelendiğinde perakende ticaret sektörü ve inşaat sektörü güven endekslerinin azaldığı görülüyor. Reel kesim ve hizmet sektörlerinde ise yükseliş görülmesi endeksin değerini yukarıya taşıdı.

Bir önceki aya göre mart ayında tüketici güven endeksi %0,02 artarak 79,4 değerini, reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi %1,5 artarak 103,5 değerini, hizmet sektörü güven endeksi ise %1,5 oranında artarak 120,4 değerini aldı. Perakende ticaret sektörü güven endeksi %1,0 azalarak 113,3 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %3,6 azalarak 88,6 değerini aldı.

Ekonomik Güven Endeksi, Güven Endeksleri ve Değişim Oranları, Mart 2024

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Şubat	Mart	Şubat	Mart
Ekonomik Güven Endeksi	99,0	100,0	-0,4	1,0
Tüketici Güven Endeksi	79,3	79,4	-1,3	0,02
Reel Kesim Güven Endeksi	102,0	103,5	-0,9	1,5
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	118,6	120,4	1,6	1,5
Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi	114,5	113,3	-1,0	-1,0
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	91,8	88,6	1,0	-3,6

Ekonomik güven endeksi 0-200 aralığında değer alabilmektedir. Ekonomik güven endeksinin 100'den büyük olması genel ekonomik duruma ilişkin iyimserliği, 100'den küçük olması ise genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği göstermektedir.

Endeks değerleri mevsim etkilerinden arındırılmış değerlerdir.
Tüketici güven endeksinde mevsim etkisi bulunmamaktadır.

Kaynak: TÜİK

İşgücü İstatistikleri

“Son On Yılın En Düşük İşsizlik Oranı”

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsizlik oranı 2023 yılında bir önceki yıla göre 1 puan azalarak %9,4 oldu. Böylece 2023 yılında işsizlik oranı, orta vadeli Plan'da (OVP) gerçekleşmesi öngörülen %10,1'in altında sonuçlandı. Cinsiyete göre işsizlik oranı, kadınlarda %12,6, erkeklerde ise %7,7 olarak tahmin edildi.

İşgücünün bir diğer önemli göstergelerinden olan istihdam oranı geçtiğimiz yılı 0,8 puan artışla %48,3 düzeyinde tamamladı. İşgücüne katılma oranı ise 0,2 puan artarak %53,3 seviyesinde gerçekleşti. 15-24 yaş grubunda işsizlik oranı ise 2023 yılında bir önceki yıla göre 2 puan azalarak %17,4 seviyesine geriledi. Geniş tanımlı işsizliği ifade eden atıl işgücü oranı, 2023 yılında bir önceki yıla göre 1,5 puan artışla %22,8 olarak açıklandı.

Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, 2023

	2023	2022	Bir Önceki Yıla Göre Fark
(Bin kişi)	Toplam		
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	65.425	64.769	746
İşgücü	34.896	34.334	562
İstihdam	31.632	30.752	880
İşsiz	3.264	3.582	-318
İşgücüne dahil olmayanlar	30.528	30.345	183
%			
İşgücüne katılma oranı	53,3	53,1	0,2
İstihdam oranı	48,3	47,5	0,8
İşsizlik oranı	9,4	10,4	-1
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	17,4	19,4	-2

Kaynak: TÜİK

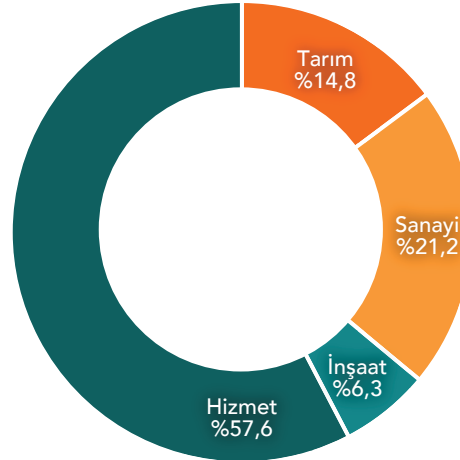
* Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

İşgücü İstatistikleri

“İstihdamda Hizmetin Payı Arttı”

İstihdamın sektörel dağılımında hizmet sektörü pastanın büyük bir kısmını almaya devam etti. Buna göre 2023 yılında istihdam edilenlerin; %57,6'sı hizmet, %21,2'si sanayi, %14,8'i tarım ve %6,3'ü inşaat sektöründe yer aldı. 2022 yılına kıyasla hizmet sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 1,1 puan, inşaat sektörünün payı ise 0,3 puan arttı. Öte yandan tarım sektörünün payı 1 puan ve sanayi sektörünün payı ise 0,5 puan azaldı.

İstihdamın Sektörel Dağılımı, (%), 2023

Kaynak: TÜİK

İşgücü İstatistikleri

“İstanbul, İstihdam Oranı ve İşgücüne Katılım Oranı ile Türkiye Ortalamasını Geçti”

Bölgesel sonuçlara göre 2023 yılında İstanbul'da 15 yaş ve yukarı yaşıta toplamda 12.656 kişi bulunuyor. Bu nüfus içerisinde işgücüne katılma oranı %57, istihdam oranı ise %51,9 ile Türkiye ortalamasının üzerinde açıklandı. Geçtiğimiz sene İstanbul'da işsizlik oranı ise %8,9 olarak tahmin edildi. 2023 yılı sonuçlarına göre; İstanbul'da istihdam edenlerin %70,3'ü hizmet sektöründe, %29,3'ü sanayi sektöründe (İnşaat sektörü, sanayi sektörü içinde değerlendirilmiştir) ve %0,5'i ise tarım sektöründe yer aldı.

Bölgesel Sonuçlar, 2023

İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)	İşgücüne Katılım Oranı (%)
En yüksek %17,2 ile Van, Bitlis, Muş, Hakkâri (TRB2)	En yüksek %54,5 ile Tekirdağ, Edirne, Kırklareli (TR21)	En yüksek %59 ile Tekirdağ, Edirne, Kırklareli (TR21)
En düşük %4,9 ile Kastamonu, Çankırı, Sinop (TR82)	En düşük %37,5 ile Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3)	En düşük %42,3 ile Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3)

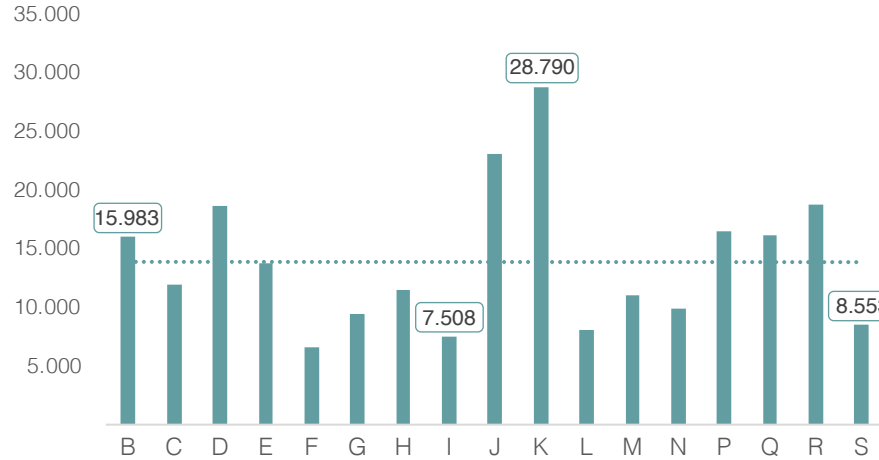
Kaynak: TÜİK

İşgücü Maliyeti İstatistikleri

“Aylık Ortalama İşgücü Maliyeti 11 Bin 602 TL”

TÜİK tarafından açıklanan işgücü maliyeti istatistiklerine göre Türkiye’de 2022 yılında aylık ortalama iş gücü maliyeti 11 bin 602 TL oldu. Finans ve sigorta faaliyetleri (K) sektörü 28 bin 790 TL ile aylık ortalama işgücü maliyetinin en yüksek olduğu sektör olarak ön plana çıktı. Bu sektörü, 23 bin 29 TL ile bilgi ve iletişim (J) sektörü izledi. Üçüncü sırada ise 18 bin 774 TL ile kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor (R) sektörleri yer aldı. Öte yandan, inşaat (F) sektörü 6 bin 621 TL ile aylık ortalama işgücü maliyetinin en düşük olduğu sektör olarak kaydedildi. Bu sektörü, 7 bin 508 TL ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri (I) sektörü takip ederken gayrimenkul faaliyetleri (L) sektörü ise 8 bin 89 TL ile dikkat çeken bir diğer sektör oldu.

Ekonomik Faaliyete Göre Aylık Ortalama İşgücü Maliyeti (TL), 2022

Kaynak: TÜİK

İşgücü maliyeti istatistikleri, ülkemizde istihdam edilenlerin işverene toplam maliyetini ve bu maliyet unsurlarının toplam içindeki payını belirlemek amacıyla hesaplanmaktadır.

İşgücü Maliyeti İstatistikleri

“Aylık Ortalama İşgücü Maliyeti En Düşük İnşaat Sektöründe Görüldü”

Sonuçların detayları incelendiğinde 2022 yılında brüt kazancın %86,8'lik payıyla işgücü maliyetinin büyük bir kısmını oluşturduğu görülüyor. Çalışılan süreler için yapılan düzenli ödemeler, kazanç bileşenleri içinde %79,3'lük oranla en büyük paya sahip oldu. Düzensiz ödemelerin %9,8'lik bir payı olduğu belirtilirken çalışılmayan süreler için yapılan ödemelerin payı %8,2 olarak açıklandı. Aynı ödemelerin kazanç içindeki payı 2020'den %0,5'ten %2,3'e yükseldi. Sosyal güvenlik ödemeleri içinde zorunlu sosyal güvenlik ödemelerinin %85,7'lik payı en yüksek orana sahipken kıdem ve ihbar tazminatı ödemeleri %13,8'e yükseldi. Öte yandan tasarruf sandıklarına yapılan ödemelerin payı ise %0,4 olarak kaydedildi.

Ekonomik Faaliyete Göre Aylık Ortalama Brüt Ücret, Brüt Kazanç ve İşgücü Maliyeti, 2022

Ekonomik Faaliyet	Aylık Ortalama Brüt Ücret (TL)	Aylık Ortalama Brüt Kazanç (TL)	Aylık Ortalama İşgücü Maliyeti (TL)
Toplam	8.971	10.069	11.602
(B) Madencilik ve taşocaklığı	12.165	13.369	15.983
(C) İmalat	9.052	10.113	11.862
(D) Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım	14.416	15.997	18.644
(E) Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	10.284	11.490	13.710
(F) İnşaat	4.854	5.516	6.621
(G) Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	7.205	8.101	9.459
(H) Ulaştırma ve depolama	8.781	9.818	11.445
(I) Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5.973	6.402	7.508
(J) Bilgi ve iletişim	18.866	20.349	23.029
(K) Finans ve sigorta faaliyetleri	21.824	25.757	28.790
(L) Gayrimenkul faaliyetleri	5.992	6.769	8.089
(M) Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8.467	9.526	11.018
(N) İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7.400	8.319	9.906
(P) Eğitim	12.695	15.107	16.420
(Q) İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13.824	14.622	16.141
(R) Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	16.025	17.204	18.774
(S) Diğer hizmet faaliyetleri	6.762	7.367	8.553

Kaynak: TÜİK

Sosyal Koruma İstatistikleri

“Sosyal Korumaya 1 Trilyon 291 Milyar 77 Milyon TL Harcandı”

Sosyal koruma harcaması 2022 yılında bir önceki yıla göre %60,2 artış göstererek 1 trilyon 291 milyar 77 milyon TL oldu. Bu harcamanın %98,2'sini 1 trilyon 267 milyar 924 milyon TL ile sosyal koruma yardımları oluşturdu. Sosyal koruma yardımlarında ise en büyük harcama 567 milyar 450 milyon TL ile emekli/yaşlılara yapılan harcamalar oldu. Bunu 396 milyar 993 milyon TL ile hastalık/sağlık bakımı harcamaları takip etti.

Sosyal Koruma Harcamalarının Yardım Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

	2021	2022
Sosyal koruma harcamaları toplamı	805.843	1.291.077
İdari masraflar ve diğer harcamalar	13.249	23.153
Sosyal koruma yardımları toplamı	792.594	1.267.924
Hastalık/sağlık bakımı	248.111	396.993
Engelli/malul	25.292	42.328
Emekli/yaşlı	355.068	567.450
Dul/yetim	90.478	150.214
Aile/çocuk	40.417	83.872
İşsizlik	26.912	14.429
Sosyal dışlanma b.y.s	6.315	12.640

Kaynak: TÜİK

Sosyal Koruma İstatistikleri

“GSYH'nin %8,6'sını Sosyal Koruma Harcamaları Oluşturdu”

2022 yılında sosyal koruma harcamalarının gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) içindeki payı %8,6 oldu. Sosyal koruma yardımlarının GSYH içindeki payı ise %8,4 olarak gerçekleşti. Risk/ihtiyaç gruplarına göre incelendiğinde, emekli/yaşlılara yapılan harcamaların %3,8 ile en büyük paya sahip olduğu görüldü. Bunu, %2,6 ile hastalık/sağlık bakımı harcamaları ve %1,0 ile dul/yetim harcamaları izledi.

Sosyal Koruma Harcamalarının GSYH'ye Oranı (%)

	2021 ⁽¹⁾	2022 ⁽¹⁾
Sosyal koruma harcamaları toplamı	11,1	8,6
İdari masraflar ve diğer harcamalar	0,2	0,2
Sosyal koruma yardımları toplamı	10,9	8,4
Hastalık/sağlık bakımı	3,4	2,6
Engelli/malul	0,3	0,3
Emekli/yaşlı	4,9	3,8
Dul/yetim	1,2	1,0
Aile/çocuk	0,6	0,6
İşsizlik	0,4	0,1
Sosyal dışlanma b.y.s	0,1	0,1

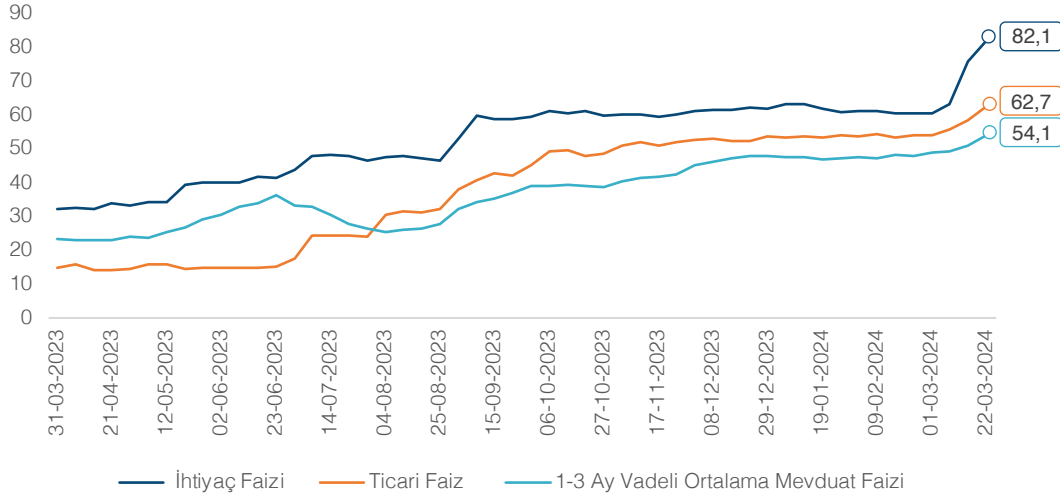
Kaynak: TÜİK

Faiz Oranları

“Ticari Kredi Faizleri %60’ı Geçti”

22 Mart haftasında ticari kredi faizi bir önceki haftaya göre 4,3 puan artışla %62,7 düzeyinde gerçekleşti. Tüketici kredi faizi ise 6,1 puan artarak %82,1 seviyesine çıktı. Aynı dönemde 1-3 ay vadeli ortalama mevduat faizi ise %62,7 oldu.

Seçili Faiz Oranları (%)

Kaynak: TCMB

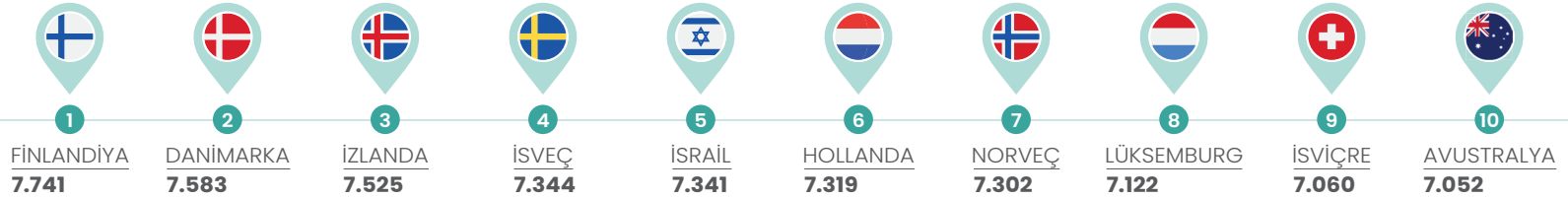
Dünya Mutluluk Raporu

“Genç Kuşakta Mutsuzluk Yükseliyor”

Gallup, Oxford Refah Araştırma Merkezi ve BM desteğiyle hazırlanan 2024 Dünya Mutluluk Raporu yayımlandı. Rapor sonuçlarına göre **Finlandiya** 7. kez dünyanın en mutlu ülkesi olarak ilk sırada yerini alırken Afganistan ise en mutsuz ülke olarak listenin sonunda bulunuyor. Bu sene yayımlanan raporda özellikle gençlerin mutluluğunun keskin bir şekilde düştüğüne dair sonuçlar dikkat çekiyor. Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya gibi geleneksel olarak mutlu kabul edilen ülkelerin en mutlu 20 ülke sıralamasında ilk kez kendine yer bulamamaları ilgi çekici bir detay olarak karşımıza çıkıyor.

Son yıllarda kadınlarda olumsuz duyguların yaygınlığı artma eğiliminde görülüyor. Küresel mutluluk eşitsizliği ise son on yılda tüm bölgelerde %20'den fazla artış gösterdi. Rapora göre birçok ülkede gençlerin mutsuzluğu vurgulanırken 30 yaş altı gençlerin ebeveynlerine daha çok benzemeye başladığı belirtiliyor. Amerika ve Avrupa'nın batısında gençler arasında artan mutsuzluk hem ABD'yi hem de bazı Avrupa ülkelerini mutluluk sıralamasında aşağılara çekiyor.

En Mutlu İlk 10 Ülke

Dünya Mutluluk Raporu

“Türkiye Dünya Mutluluk Sıralamasında 98.Sıraya Yükseldi”

Türkiye'nin mutluluk sıralamasındaki değişimi dikkat çekiyor. Türkiye 2023 yılında 106. sıradayken son rapora göre 98. sırada yer alıyor.

Gençler arasında artan mutsuzluk eğilimi, Batı ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'nin de mutluluk listesinde aşağılara doğru çekilmesinde etkili oluyor. Rapora göre Türkiye'de gençlerin orta yaş ve orta yaş üstüne oranla daha mutsuz olduğu görülüyor. Türkiye, 30 yaş altındaki genç yaş sıralamasında 101'inci sırada, 60 yaş üstü sıralamada ise 92'nci sırada yer aldı.

Rapor Yıllarına Göre Türkiye Sonuçları

Kaynak: Dünya Mutluluk Raporu

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itokurumsal

www.ito.org.tr